

שפתנו תהם

הוועד להפצת תורת הגה"ק בעל הישמה לב' מפרוקירכען זיע"א ולמעלה בקודש

צבי לצדיק

הגה"ק המקובל רבי יצחק באנהארד זיע"א
תלמיד חבר למרן החתם סופר זיע"א

וזאת ליהודה

הגה"ק רבי יהודה הלוי זיע"א
אבדק"ק גייטשאט
מגדולי תלמידי החתם סופר זיע"א

ישמה לב

הגה"ק רבי משה שמעון הלוי זיע"א
אבדק"ק יאקא ופרוקירכען
תלמיד למרן השבט סופר זיע"א

שפתי צדיק

בשפתו יהגה

ציוי ד' שמקצת דינים האמורים בסיני נתחייבו לישראל רק מדיבורו באוהל מועד ואילך

ויש לי להקשות הא מצינו לר' ישמעאל בקידושין (ז:) ובזבחים (קיא.) ומרמז לה שם בדף ק"ה ע"א, דלא קרבו נסכים אלא לאחר ירושה וישיבה², וא"כ ה"ל להקשות נמי 'מי איכא מידי דמעיקרא לא בעי נסכים ולבסוף בעי נסכים'. ויש לומר, דודאי אין בזה שום קושיא ותימה, שהכתוב יקבע זמן למצוה שתנהוג מאז ולהלאה ומקמי הכי אינה נוהגת, דעד שהוקם שילה היו הבמות מותרות ומשבאו לשילה נאסרו הבמות כדאיאת בזבחים (ק"ב:).

אמנם מהפשט וניתוח קשיא ליה שפיר, דכיון דס"ל לר' ישמעאל דכללות כבר נאמרו בסיני ופרטות נתפרשו באוהל מועד, א"כ מעומק הענין בתוך הכללות כבר נכללו הפרטות, וכשנצטוו על הכללות כבר נתכוונה תורה גם על הפרטות, אלא שלא נתפרשו עדיין, א"כ האך הקריבו ישראל עולת תמיד בלי ידעת הפרטות, כיון שלא ידעו איך יעבדו את ד' קודם שנאמרו להם הפרטות צריכים הם להמתין עד שיבורר להם הכל, דהא תורה אחת היא ולא שנתנה דין עולת תמיד באוהל מועד ממה שהיתה תורת עולה זו בסיני, דהיא היא רק שלא נודע להם, משא"כ בנסכים שכן נאמרה הלכה כבר מתחילה דלא יקריבו נסכים רק לאחר ירושה וישיבה.

ויקרא אל משה וידבר ד' אליו מאהל מועד לאמר (א, א). הפשטנים³ דקדקו בפסוק זה, דלפי הבנת פשוטו של מקרא הו"ל ליה למימר 'ויקרא אל משה מאוהל מועד וידבר אליו'. ומפרשים שמלות 'מאהל מועד' נאמרו שלא במקומם⁴, ועיין גם רש"י⁵.

ויש לפרש, דהנה בזבחים (קכ.) איתא 'תניא רבי יוסי הגלילי אומר עולה שהקריבו ישראל במדבר' אין טעונה הפשט וניתוח, שאין הפשט וניתוח אלא מאוהל מועד ואילך⁶, ויש לדקדק מה הוסיף ר"י הגלילי במה שנתן טעם 'שאין הפשט וניתוח אלא מאוהל מועד ואילך', הו"ל ליה למימר בקיצור 'אין הפשט וניתוח אלא מאוהל מועד ואילך', או בזה הלשון 'עולות שהקריבו ישראל במדבר אינן טעונות הפשט וניתוח עד אוהל מועד', ולמה חלקו לשנים כאילו נותן טעם לדבריו.

ולעניות דעתי יש ליישב על נכון, דהנה בחגיגה (א:) בעי הש"ס למימר דר' ישמעאל סובר עולות שהקריבו ישראל במדבר סיני עולת ראי' הוה ולא עולת תמיד⁷, דהא תניא ר' ישמעאל אומר כללות⁸ נאמרו בהר סיני ופרטות באוהל מועד, ואי סלקא דעתך עולות שהקריבו ישראל בהר סיני עולת תמיד הוה, מי איכא מידי דמעיקרא לא בעי הפשט וניתוח, ולבסוף בעי הפשט וניתוח.

המשך המדור בעמוד ב'

א. כלומר המפרשים. ב. ברשב"א כתב 'מאוהל מועד' מוסב על חתיל הכתוב וקאילו נאמר 'ויקרא אל משה מאוהל מועד', אמנם ברמב"ן כתב שפ"י 'אוהל מועד' אמור רק על הדיבור ולא על הקריאה של ד' אל משה, דהרי משה רבינו לא ה"ל בתוך אוהלו בשעת הקריאה, אבל לפי דעת התורת כהנים (דבורא ונדה פ"א, א, פ"א אות ד) דס"ל שגם הקריאה של ד' אל משה היתה כשכוננס לאוהל מועד, כי לכל הדברות ולכל האמירות ולכל הצווים קדמה קריאה, כלומר שיאמר אליו משה ויאמר הנני, וזה דרך חבה ורווח למשה, נמצא שגם הקריאה היתה לאחר שכוננס משה אל אוהלו, ונמצא שלדבריו 'מאוהל מועד' מוסב אף על הקריאה. ג. ברש"י: 'מאהל מועד - מלמד שהיה הקול נפסק ולא היה יוצא חוץ לאוהל, ע"כ'. ופירש בשפתי חכמים בזה"ל: 'מדלא כתיב 'ויקרא אל משה מאהל מועד וידבר אליו', אלא דאי לכך כתיב אליו 'מאוהל מועד' כלומר, אליו למשה נשמע הקול לפי שהיה בתוך אוהל מועד ואינו נשמע חוץ לאוהל, ע"כ'. ד. פירוש רש"י (שם) סיני. ה. פירוש רש"י (שם) בזה"ל: 'ששם נאמר בויקרא'. ו. בגמ' חגיגה: 'אמר אבי, בית שמאי, ורבי אלעזר, ורבי ישמעאל - כולה סבירא להו, עולה שהקריבו ישראל במדבר עולת ראייה הוה, ובית הלל, ורבי עקיבא, ורבי יוסי הגלילי - כולה סבירא להו, עולת שהקריבו ישראל במדבר עולת תמיד הוה, בית שמאי - הא דאמרן, רבי ישמעאל - דתניא, רבי ישמעאל אומר, כללות [הדינים בענייני קרבנות] נאמרו בסיני [באופן כללי בלבד, מבלי לפרט את כל הדינים שבו], ופרטות [בנייני קרבנות נאמרו באוהל מועד] [וכתובים בהתחלת ספר ויקרא והפסוק בתורת הקרבנות]. ויקרא אל משה, וידבר ד' אליו מאהל מועד, לאמר', ורבי עקיבא אומר, כללות ופרטות נאמרו בסיני, ונשנו באהל מועד, ונשתלשלו בערבות מואב, [והוכיח אבי] ואי סלקא דעתך [ויקרא רבי ישמעאל] עולה שהקריבו ישראל במדבר עולת תמיד הוה, מי איכא מידי דמעיקרא [בהקדמה הראשונה בסיני] לא בעי הפשט וניתוח ולבסוף [שהוקדם המעין] בעי הפשט וניתוח [אלא דאי שישמעאל, עולת ראייה היתה, ולא נצטוו עליה אלא כמנצב ששאוה, לפי שקרבן יחיד הוא, ואין זו אותה עולת ראייה שצטוו אחר כל לשונות הפשט וניתוח]. ז. נכון מה שנאמר למשה בסיני (שמות כ, כא) 'מובח אדמה תעשה לי, ובחבת עליי את עולותיך ואת פרותיך, הרי קרבנות עולה ועלמים באופן כללי אמורים, אך אין בפרשה האת את פרוטי הדינים, כגון צורת מתן הדמים וההפשת והניתוח של העולות, ומדוע דמיין והקריבת אמורים של השלמים. ח. בגמ' זבחים. ט. בגמ' נחלקו התנאים בדין במת יחיד לענין הנסכים, האם גם הקרבנות שהקריבו שם היו חייבים בנסכים, והמחלוקת תלוי' ביאור הפסוק שנאמר בראש פרשת נח (מדבר טו, כ') 'כי תבאו אל ארץ מושבותיכם אשר אני נותן לכם', רבי עקיבא מפרש את 'מושבותיכם' שבכל מקום שאתם יושבים ומקריבים קרבנות, ואפילו במת יחיד, חייבים להביא נסכים, ואילו רבי ישמעאל דורש 'מאשר אני נותן לכם', שרק במת הנוהגת כולם, דהיינו במת ציבור, חייבים בנסכים, והוא מפרש 'מושבותיכם' שרק לאחר ירושה וישיבה, כאשר המשכן הוקם בשילה, רק אז נתחייבו בנסכים, ואילו בארבע עשרה שנה הראשונות, בהיותם בגלגל, לא הקריבו נסכים ואפילו במת הציבור שהיה שם, וכ"פ פסוקי דבית דבית נסכים אלא לאחר ירושה וישיבה.

מ"ש"ר חשב שבני" שפלים הם כיון שנתנוהו להיות מנהיג עליהם

וידבר ה' אליו מאהל מועד לאמר (א, א). פירוש רש"י (ד"ה לאמר) בזה"ל: 'צא ואמור להם דברי כבושים, שבביליכם הוא נדבר עמי'. והקשו המפרשים הלא כברים נגימים אמר להם שדיבר ד' עמו בשביל ישראל, דאין כבוד גדול וחיבה יתירה לישראל שבשבילם הקב"ה דיבר עם משה⁹.

ואפשר לומר, דכיון שמושה ה' עניו מכל האדם לכן חשב שאם ד' נתנו למנהיג על העם ע"כ שפלים ונבזים מאד הם, אם הוא ראוי להיות מנהיג עליהם, וזה שאמרו אמור להם דברי כבושים שבביליכם בשביל שאין אתם ראויים בעיני ד' הוא נדבר עמי ובירר אותי להיות מנהיג עליכם.

הוכחה לשיטת קרבן אהרן דלא מקרי עשיר בשיש לו דמי שה

ואם לא תגיע ידו ד' שה וגו' (ז, ה). מושג דל ועשיר לגבי קרבן עולה ויורד, אינו כמו המבואר במשנה דפאה (פ"ח, מ"ח מ"ט) 'מי שיש לו מאתים זה לא יטול לקט שכחה ופאה וכו', מי שיש לו חמשים זה והוא נושא ונותן בהם, הרי זה לא יטול', אלא הכוונה דאם אין לו רק דמי שה או דמי תור וכן יונה¹⁰, כבר קרינן ביה שיש לו, כן כתב בחוות יאיר (ס"ק פ"ח), ובשם קרבן אהרן (פרשה י, פ"ח אות א ד"ה יש לו) הביא שם, דבשביל שיש לו דמי שה או תורים וכו' יונה לא מקרי עשיר¹¹, וצריך שימור אחר לתת קצבה איזה עשיר ואיזה דל¹².

אכן במשנה (נגעים פ"ד מ"ב) משמע כדברי הקרבן אהרן, דקתני 'עני שהביא קרבן עשיר יצא', ואי כחות יאיר דס"ל שאם יש לו שה כבר עשיר הוא, א"כ עני זה שהביא קרבן עשיר כבר נעשה עשיר כיון שהיה לו שה, אלא ע"כ כדעת הקרבן אהרן דלא מקרי עשיר ביש לו דמי שה, וכבר הוכחתי במקום אחר¹³, שגם מה שאחרים נותנים לו הוא בכלל 'אשר תשיג ידו'.

ע"י שיעשה עצמו כשור לעול ידבוק בשכינה

אם עולה קרבנו מן הבקר (א, א). נראה לי מן הבקר דייקא, שיעשה את עצמו כשור לעול. גם נראה לי 'אם מן הצאן קרבנו' (פסוק י), 'צאן דייקא, כמו שאמרו רז"ל (אבות פ"ה מ"ט) רץ כצבי עז כנמר גבור כארי, צאן ראשי תיבות צבי ארי נמר או נשר. ונראה לי זהו (דברים ט, ד) 'ואתם הדבקים בה' אלקיכם חיים כולכם', ואמרו רז"ל (כתובות קיא:) וכי אפשר לידבק בו הא כתיב 'אש אוכלה' עי"ש. ובהג"ל אתי שפיר, ע"י מדות הגיל [אפשר לידבק בשכינה]. צא חשוב צבי אר"י נש"ר כמספר קטן גימטריא הו"ה, על ידי זה 'חיים כלכם היום', וזהו 'ואתנה צאן מרעיתי' (ויחזקאל לד, לא), 'צאן דייקא כנ"ל, ועל ידי זה 'אדם אתם', וזהו 'אדם כי יקריב מכם קרבן', 'אדם דייקא, ע"י מדות צאן כנ"ל.

א. ראה רש"י (תענית טו, ד"ה כבושין) בזה"ל: 'שכוננס את הלבנות להחזיר למוטב, ואלו הן דברי כבושין'. וכן כתב הרא"ם בזה"ל: 'שבכל פעם שהיה מדבר ה' עם משה היה מצווה לפייס את לבן דבריו כבושין ע"כ'. ב. אפילו אין לו מיעוט אחרות. ג. בקרבן אהרן: 'יש לו שה ואין לו צרכין, לא ידעתי מה הם צרכיו של שה, דמנת נסכים אין לו דהא חטאת הוא, ואם הוא מלח ועצים והקטיר אמוריו, משל צבור ניהו דתגן לעיל, ואם כן מאי ניהו צרכיו, ורבינו הלל פירש שהוא טיפול הבאתו לעורה, דהדן הוא הדוא מטפל ומביא. וקשה לי שאם הוא מביא מה יצטרך לזה מהממונת שנאמר שלא השיגה ידו אליו, ואם הוא לשכור מי שביאנו, לא ידעתי למה יביא מפני ה' קרבן עני, שהרי יכול הוא להביאו ולא יקרא צרכיו אלא מה שהוא הכרחי אליו, ואל קוצר דעתי נראה, דאין לו צרכין לא הדא אשה, אלא אבנלים, וירצה שאם היה לו דמים לקנות שה אבל אין אלא אלו הדמים לבד, ואין לו במה לקנות צרכיו והוא והכרחי לו מהמוון וכיוצא בו, מנין שיבוא קרבן עני ייקח עוף מאלו הדמים או עשירית האיפה ובמותו יקח צרכיו, ע"כ'. ד. מקור פלוגתתם הוא בדברי התורת כהנים (ספרא דבורא דחובת פ"י פ"ח אות א) שכתב בהן קרא בזה"ל: 'ואם לא תשיג ידו ד' שה אין אמורים לו ללוות ולא לעסוק באומנות, יש לו שה ואין לו צרכין מנין שיביא קרבן עני, ת"ל ד' שה, ע"כ, והובא נמי בליקוט שמעוני (רמב"ם ד"ה והיה כי יאסם), ונחלקו בכוננת אמרם 'אין לו צרכין, החוות איר ס"ל דפירושו 'צרכי שה' והיינו נסכי שהה הבאים עמו, והקרבן אהרן ס"ל דהיינו 'צרכי ביתו', והקשה החוות יאיר שסותר עצמו למה שכתב בריש פ"ד פ' תזריע [אתא ד"ה לא היה לו צרכין] דצרכיו היינו נסכים הבאים עמו, וראה הללן (פרשת מועד ד"ה ואם לא היה וכו') מה שכתב רבינו לישב בדבריו. אכן הרמב"ם (הל' שגגות פ"ה ה"ב) פסק, שאם אין ידה של היולדת משגת נסכים, מביאה קרבן עני, וס"ל כפירוש החוות יאיר. אמנם רבינו דייק מלשון המשנה דנענין קרבן אהרן. ועיין בספר ד' בנימין (כחיתות ד' קריין מופש הספר ד"ה והנה) איכות גדולה בענין זה, ועיין עוד בחנון איש (סוהרות ס"ג נגעים י"ג י"ג). ה. ראה הללן ד"ה ואם לא תגיע ידו - השני. ו. להש"כ: ואתן צאני צאן מרעיתי אדם אתם.

בדין שתיית מיץ ענבים (גרעי"פ דזשאו"ס) לד' כוסות

לאכול בשר שלמים, אבל אותם אנשים שלא היו יכולים לאכול קדשים כגון טמא וערל וכו', חלה עליהם המצוה בכל מין שמחה, על כן גם בזמן הזה שבעונותינו אין מקדש נוהגת מצוה זו מן התורה (עי' מנחת חינוך שם אות ב'), אבל לדעת התוספות (מ"ק י"ד ע"ב ד"ה עשה) מצות שמחה היא מדרבנן, כיון שהמצוה מן התורה היא דוקא בשלמי שמחה בזמן המקדש וכן בזמן המקדש באותם שלא היו יכולים לאכול שלמים כגון טמא וכו' אינם חייבים במצוה זו מן התורה, שכן התורה אין מצות שמחה אלא בשלמי שמחה (ועי' מה שהאריך בזה בשו"ת שאגת אריה ס' ס"ה, וסובר שמצות עשה של שמחה נוהג מהתורה בכל מיני שמחות, אף על גב דאמרין פסחים ק"ט ע"א שבזמן שבית המקדש היה קיים אין שמחה אלא בבשר שלמים, מכל מקום מצות שמחה שנצטווין ברגל אינה שמחה פרטית אלא שמחה כללית שמחויב לשמוח ביום טוב בכל מיני שמחה שיכולת ביזו לשמוח, וכ"כ הרמב"ם ספר המצוות חלק העשין ס' ד'. ועי' שו"ת שבת הלוי ח"ז ס' ע"ג).

ישמח את עצמו בשתיית יין

ולאחר שבארנו האם יש מצוות שמחה נבאר במה ישמח את עצמו, וכבר אמרין בגמרא (פסחים ק"ט ע"א) שמשמח את עצמו על ידי יין, שבזמן שבית המקדש קיים היו אוכלים בשר השלמים לשמחה וכדכתיב "וזבחת שלמים ואכלת שם ושמתח", ועכשיו שאין בית המקדש קיים אין יוצאים ידי חובת שמחה אלא ביין שנאמר (תהלים ק"ד ט"ו) "ויין ישמח לבב אנוש".

אם אינו רגיל בשתייתו

וכיון שצריך לבוא לידי שמחה בשתיית יין צריך לשנות יין ממש שגורם לשמחה, אבל אם אינו רגיל בשתיית יין ואינו סובל אותו, כתב השאגת אריה (ס' ס"ה) שאינו מחויב בשתייתו, ולכן יאכל סעודה עם בשר וישתה מיץ ענבים שהוא משקה מוכבד שקובע ברכה לעצמו ואפשר לקדש ולהבדיל עליו.

יש הלומדים בדברי הרמב"ם (שם) שגם בזמן הזה יש חובה לאכול בשר, ובשו"ת חוות יאיר (ס' קע"ח) מבאר שאינו יוצא אלא בבשר בהמה, וכן בדרכי תשובה (י"ד ס' פ"ט ס"ק ט"ו) בשם הרה"ק הדברי חיים מצאנז"ע, ואם אינו סובל בשר בהמה יאכל בשר עוף שגם בזה יש קצת מצות שמחה, אמנם כתב בשו"ת שבת הלוי (ח"ג ס' י"ח) "ומנהג שלנו דגם ביום טוב אין מהדרין דוקא אבשר בהמה", ובאמת מדברי השולחן ערוך (שם) משמע שמצוה היא באכילת בשר בהמה ביום טוב, וכן כתב בשו"ע הרב (שם ס"ע ז'), ובביאור הלכה (ס' תקכ"ט ד"ה כיצד וכו').

ואומר עליו קדוש היום", והראשונים מבארים טעם הדבר כיון שהיה ראוי להיות יין משכר אילו היה נשאר לתסוס (עי' רשב"ם ב"ב צ"ז ע"ב), ועל פי זה יש תורת יין על מיץ ענבים, כיון שהיה ראוי לתסיסה מקודם וחל עליו שם יין לפני שהניחו החומרים בתוכו, ואם כן יש גם לברך עליו בורא פרי הגפן, ויש הסוברים שאין על מיץ ענבים תורת יין כיון שנשתנה מתורת יין, דהרי כל מה שנשתנה יין משאר המשקים לברך עליו ברכת בורא פרי הגפן, משום דנשתנה למעילותא שסועד ומשמח על ידי הכוח שיש בו, אבל המיץ ענבים אין בו כוח המשמח ואם כן יש לברך עליו ברכת שהכל.

ראשו כבד עליו בשתיית יין

והנה כל זה לאדם רגיל שיכול לסבול כוס יין, אבל אנשים ששתיית יין גורם להם שראשם כבד עליהם ואינם מקימים כדבעי את מצות הלילה של סיפור יציאת מצרים ואכילת מצה ומרור, כותבים האחרונים שיכולים לקחת לכתחילה מיץ ענבים לארבע כוסות (עי' הליכוי"ש פ"ט אות י"א), וכן נהג מרן גאב"ד טשעבין זצוק"ל (ועי' תשובות והנהגות ח"ב ס' רמ"ג, ושו"ת משמרת חיים ס' קל"ה), אך הטוב ביותר אם באפשרותו למזוג היין עם מיץ ענבים (עי' הליכוי"ש שם).

בדין קיום מצוות 'שמחה' במיץ ענבים בחול המועד

מעיקר הדין חייב לשנות יין בחג ובחול המועד, ואם אינו סובל שתיית יין וגורם לו היפך משמחה ישתה מיץ ענבים.

נימוקי: כתב הרמב"ם (פ"ו מהל' פסחים ה"י) "שבעת ימי הפסח ושמונת ימי החג וכו' וחייב אדם להיות בהן שמח וטוב לב הוא ובניו ואשתו ובני ביתו וכל הגלויים עליו שנאמר ושמתח בחגך וכו'".

פלוגתת הראשונים אם חייב מצוות שמחה היא מהתורה או מדרבנן

ובאמת נחלקו הראשונים אי חייב שמחה בזמן הזה היא מהתורה או מדרבנן, שלדעת הרמב"ם (שם), והחינוך (מצוה תפ"ח), מצות שמחה היא מהתורה, כיון שמצות שמחה מן התורה לאו דוקא בשלמי שמחה, אלא כל עניני שמחה הן אכילה ושתייה ובגדים וכל דבר המשמח, אך בזמן שבית המקדש היה קיים מצוה מן המובחר

לכתחילה עדיף לשתות יין שאינו מבושל, לצאת ידי הרמב"ם (שבת, פכ"ט, הי"ד) שאין מקדשין אלא על יין הראוי לנסך על גבי המזבח, אבל יוצא גם ביין מבושל, ולא ישתה מיץ ענבים לארבע כוסות, אבל אם ישתה יין יגרום לו שראשו יכבד עליו יכול לכתחילה ליקח מיץ ענבים לארבע כוסות (וטוב שימזוג יין במיץ ענבים, או שישתה יין הראוי לקידוש ויש לו אחוזה קטנים של אלקהול).

הנימוק: איתא בירושלמי (פסחים פ"י ה"א, ובשקלים פ"ג ה"ב) "מהו לצאת ביין מבושל, אמר רב יונה יוצאין ביין מבושל", ומפרש ר"ש סודילאו (שם) שכונת מסקנת הגמרא להכשירו לקידוש, שאף על פי שאין מקדשין על יין שאינו ראוי לנסך, כל זה אמרין רק כשאינו ראוי לנסך מחמת גריעותו, מה שאין כן יין מבושל שהסיבה שאינו ראוי לנסך אינה משום גריעותו שבו אלא גזירת הכתוב הוא לגבי נסכים, וכן נפסק בשולחן ערוך (ס' תע"ב ס"ע ב') לגבי ארבע כוסות, "יוצאין ביין מבושל ובקונדיטון".

טעם הדבר שיוצא ביין מבושל לארבע כוסות

ובביאור הדבר שיוצא ביין מבושל מצוות ד' כוסות, כיון דקיימא לן (רמב"ם פ"ו מהל' פסחים ה"ט) שצריך לשתות ארבע כוסות דרך חירות, ומחמת זה צריך לשתות יין המשמח שהוא דרך חירות, ולכן הותר לשתותו לארבע כוסות אם הוא טוב יותר משאינו מבושל, אמנם כתבו האחרונים שלכתחילה טוב יותר ליקח יין שאינו מבושל אם לא שהמבושל טוב יותר (עי' משב"ב שם ס"ק ל"ט, ומקורו מדברי השו"ע ס' ע"ב ס"ע ח' מקדשין על יין מבושל ועל יין שיש בו דבש, ויש אומרים, שאין מקדשים עליהם", ומוסקי הרמ"א שהמנהג לקדש עליו אפילו יש לו יין אחר רק שאינו טוב כמו המבושל או שיש בו דבש, וכתב האליה רבה שם ס"ק י"א שם האם שיש ים לחוש לדעת ה"ש אומרים שמחמירים בזה שלא לקדש, מובא במשנ"ב שם ס"ק כ"ג).

שתיית מיץ ענבים לארבע כוסות

ומכל מקום כתב הפרי מגדים (ס' תע"ב משב"ב ס"ק י') שראוי לחזר בשתיית ארבע כוסות אחר יין גמור, ומדיקים האחרונים שמשמע לדבריו שיש מגיתו, [דהיינו שסוחט אשכול ענבים ושותהו לפני שמתחיל להיות תוסס], וכן מיץ ענבים שעוברת תהליך בישול (או פיסטור) ואינו תוסס אין לשתותם לארבע כוסות (הגר"מ פינשטיין בהגדת קול דודי ס' ג'), ויש שכתבו שיש תורת יין גם על מיץ ענבים, על פי מה שמצאנו בשולחן ערוך (ס' ע"ב ס"ע ב') "יין מגיתו מקדשין עליו, וסוחט אדם אשכול של ענבים

בשפתו יהגה

המשך מדור 'בשפתו יהגה'

נוהג הפשט וניתוח אלא מאוהל מועד ואילך, וגם כללות וגם פרטות נאמרו בהר סיני, וכך נאמר פרט הדין, דרך מאוהל מועד ואילך נוהג דין הפשט וניתוח.

ועפ"י יתבאר כמין חומר שהכתוב בא להורות שפרטים אלו כבר בהר סיני נאמרו, אלא שמקצתם רק מאוהל מועד ואילך נתחייבו, דהיינו הפשט וניתוח, והיינו דקאמר 'מאוהל מועד' לאמור, דמקצת מה שנאמר להלן לא יהיה נוהג רק מאוהל מועד ואילך, ומלות מאהל מועד לאמר הם מן הדבור, שכן דיבר לו על מקצת הפרשה שנאמרה רק מאהל מועד ואילך".

י. דכללות נאמרה בסיני ופרטות נאמרה באוהל מועד. יא. ובפרשה זאת, דרשי ויקרא כתיב, והפשטי את העולה וניתח אותה גו' (י. ג.).

לתרומות ולכל עניני הגליון ניתן לחייג למס' 079-9697-784

הודעה משמחת

בימים אלו החלו להתארגן לקראת יומא הילולא של רבינו זיע"א החל ביום ו' אייר. וכיון שרצוננו לארגן את מקום הציון הק' כראוי לקראת הבאים לפקוד לדבר ישועה, לכן מי שיש רעיונות לשיפור לרווחת הבאים שיפנה למס' פלפון 053-4103-076

ככרפ

פאראגאן